

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dorota Rysińska (przewodniczący)

SSN Józef Dołhy (sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Jolanta Grabowska

w sprawie **R. B.**

skazanego z art. 148 § 2 pkt 4 i in. k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 30 października 2015 r.,

wniosku obrońców skazanego o wznowienie postępowania zakończonego

prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego

z dnia 2 listopada 2004 r.,

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w N.

z dnia 18 lipca 2003 r.,

na podstawie art. 544 § 2 k.p.k. w zw. z art. 639 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddała wniosek o wznowienie postępowania;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego obciąża skazanego.**

UZASADNIENIE

W złożonym wniosku o wznowienie postępowania obrońcy skazanego R. B., jako przyczynę i podstawę postulowanego wznowienia, powołali przepisy art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 541 k.p.k. art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. oraz art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.

Podstawy *propter falsa* obrońcy skazanego dopatrują się w popełnieniu przez prokuratorów oraz funkcjonariuszy Policji przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., mającego polegać na zatajeniu materiałów zgromadzonych w toku postępowania przygotowawczego prowadzonego w innej sprawie (sprawa zabójstwa [...] uniewinniającym R. B.), które mogłyby mieć znaczenie dla oceny materiału dowodowego przez sądy orzekające w sprawie zabójstwa A. K. We wniosku wskazano na postanowienie prokuratora Prokuratury Apelacyjnej z dnia 7 maja 2014 r., sygn. akt Ap V Ds. .../14 o odmowie wszczęcia śledztwa.

Jako drugą podstawę wznowienia postępowania wskazano na ujawnienie się nowych faktów i dowodów mających świadczyć, iż skazany nie popełnił przestępstw, za które został skazany w sprawie Sądu Okręgowego w N., sygn. akt II K/02. Według autorów wniosku dowody przeprowadzone w innych sprawach, toczących się przed Sądem Okręgowym w B., sygn. [...] mają uzasadniać odmienną ocenę wiarygodności dowodów obciążających skazanego w przedmiotowej sprawie, w tym zwłaszcza zeznań świadków: [...] i innych.

Prokurator Prokuratury Generalnej, ustosunkowując się do wniosku, pismem z dnia 16 września 2015 r., wniósł o jego nieuwzględnienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje: Wniosek nie jest zasadny.

I. Co do podstawy *propter falsa*.

Wniosek o wznowienie postępowania nie spełnia podstawowych kryteriów określonych w art. 541 § 1 i 2 k.p.k. Zgodnie z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona postawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia. W myśl art. 541 § 1 k.p.k. czyn, o którym mowa w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., musi być ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że orzeczenie takie nie może zapaść z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3 – 11 k.p.k. lub w art. 22 k.p.k. Przepis art. 541 § 2 k.p.k. nakłada na wnioskodawcę obowiązek wskazania wyroku skazującego lub orzeczenia zapadłego w postępowaniu karnym, stwierdzającego niemożność wydania wyroku skazującego. Orzeczenie wymienione w art. 541 § 2 *in fine* k.p.k., umarzające postępowanie powinno zatem zawierać ustalenia

wskazujące na popełnienie takiego przestępstwa albo co najmniej przytaczać okoliczności uprawdopodobniające jego dokonanie.

We wniosku o wznowienie postępowania wskazano na postanowienie prokuratora Prokuratury Apelacyjnej z dnia 7 maja 2014 r. sygn. akt Ap V Ds. .../14, o odmowie wszczęcia śledztwa, wydane w następstwie wpłynięcia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., złożonego przez pełnomocnika skazanego. Przesłanką odmowy wszczęcia śledztwa było stwierdzenie przedawnienia karalności. W uzasadnieniu tego postanowienia przedstawiono okoliczności podniesione w zawiadomieniu o przestępstwie, a także w relacjach skazanego, przesłuchanego w charakterze świadka, stwierdzając jednocześnie, że wobec upływu okresu przedawnienia „odstąpiono od szczegółowej, merytorycznej oceny zarzutów, jakie zostały sformułowane zarówno w treści pisemnego zawiadomienia, złożonego w imieniu R. B. ..., jak i w zeznaniach złożonych przez w/w. Poza czynnościami, które podjęto, a których rezultat stanowił podstawę wyprowadzenia wniosku w zakresie stwierdzenia przedawnienia czynu, zaniechano jakichkolwiek innych, mających na celu procesowe weryfikowanie twierdzeń zgłoszonych przez R. B. Powyższe wynika wyłącznie z faktu braku legitymacji do prowadzenia jakiegokolwiek postępowania w przedmiotowej sprawie”.

Negatywna przesłanka procesowa określona w art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. – „nastąpiło przedawnienie karalności”, odwołuje się do przedawnienia jako instytucji prawa materialnego, które określa skutki upływu czasu dla kwestii odpowiedzialności karnej. Zgodnie z art. 101 k.k. tym skutkiem jest ustanie karalności przestępstwa po upływie przewidzianych w tym przepisie okresów od chwili popełnienia przestępstwa. Oczywiście jest zatem, że odmowa wszczęcia postępowania lub jego umorzenie na tej podstawie może nastąpić wyłącznie w wypadku ustalenia faktu popełnienia przestępstwa. Przyjęcie odmiennego założenia byłoby równoznaczne z uznaniem, że tego rodzaju negatywna decyzja procesowa odnosi się wyłącznie do kwalifikacji prawnej czynu, wynikającej z treści zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Uprawniony jest zatem wniosek, że prawidłowe rozstrzygnięcie w oparciu o art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. musi mieć za podstawę stwierdzenie popełnienia czynu zabronionego. Z treści postanowienia prokuratora z dnia 7 maja 2014 r. wynika

jednak jednoznacznie, że w postępowaniu tym nie dokonano żadnych ustaleń świadczących o popełnieniu przestępstwa. Zatem wskazany we wniosku dokument procesowy o odmowie wszczęcia śledztwa z uwagi na przedawnienie karalności nie daje żadnych podstaw do przyjęcia, że w związku z postępowaniem, którego dotyczy wnioski o wznowienie, wystąpiła podstawa *propter falsa*.

W realiach sprawy stwierdzić należy, że wniosek o wznowienie nie wskazuje na orzeczenie zapadłe w postępowaniu karnym, stwierdzające niemożność wydania wyroku skazującego. W sytuacji, gdy nie ma przeszkód do wydania w odrębnym postępowaniu karnym orzeczenia, o którym mowa w przepisie art. 541 § 2 *in fine* k.p.k., to w postępowaniu o wznowienie nie jest dopuszczalne prowadzenie postępowania dowodowego w celu stwierdzenia, czy w związku z postępowaniem pierwotnym dopuszczono się przestępstwa. To przecież nie wznowienie postępowania jako instytucja szczególna, zawierająca ściśle unormowania ustawowe w zakresie warunków formalnych, podstaw oraz trybu i zasad postępowania, ma być środkiem do ujawnienia przestępstwa, lecz stwierdzenie popełnienia przestępstwa w związku z postępowaniem pierwotnym może dopiero stanowić podstawę do wystąpienia o jego wznowienie.

II. Co do podstawy *propter nova*.

W pełni należy podzielić stanowisko prokuratora, przedstawione w odpowiedzi na wniosek, iż odmienna ocena dowodów dokonana przez sąd orzekający w innej sprawie nie może być uznana za nowe fakty lub dowody w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., zaś istota argumentacji autorów wniosku w tym zakresie sprowadza się do próby skłonienia Sądu Najwyższego do dokonania ponownej oceny wiarygodności materiału dowodowego przyjętego za podstawę prawomocnego wyroku w sprawie II K .../02 Sądu Okręgowego w N.

Przedstawione we wniosku okoliczności nie wskazują na ujawnienie się nowych faktów lub dowodów nie znanych przedtem sądom orzekającym w sprawie, wskazujących na to, że R. B. nie popełnił przypisanych mu prawomocnie przestępstw.

W niniejszej sprawie znajdują pełne zastosowanie tezy wyrażone w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2014 r., II KO 84/13 (OSNKW 2015, z. 3, poz. 1):

1. Nowe fakty lub dowody, aby stały się podstawą wznowienia, muszą wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo wadliwości prawomocnego wyroku, a więc na realną możliwość uniewinnienia skazanego w ponownym postępowaniu lub skazania go za inne przestępstwo zagrożone łagodniejszą karą. Muszą zatem w sposób wiarygodny podważać ustalenia faktyczne przyjęte w prawomocnie zakończonym postępowaniu.
2. Ciężar uprawdopodobnienia powyższych okoliczności spoczywa na wnioskodawcy. Sąd w sprawie o wznowienie postępowania nie dokonuje na nowo oceny zebranych w toku procesu dowodów i poprawności przyjętych w oparciu o nie ustaleń faktycznych będących podstawą prawomocnego wyroku, czy też oceny zasadności orzeczenia sądu pierwszej instancji, tak jak to się czyni w ramach kontroli instancyjnej, ale jest uprawniony zbadać tylko to, czy ujawniły się nowe fakty lub dowody, wykazujące na znaczne prawdopodobieństwo wadliwości wyroku skazującego.
3. Nowy dowód wskazywać ma na wysokie prawdopodobieństwo, że w wyniku wznowienia postępowania zapadnie odmienne od poprzedniego orzeczenie. Nie chodzi jedynie o przedstawienie wątpliwości, co do wcześniejszych ustaleń faktycznych, ale o poważne prawdopodobieństwo wadliwości wyroku skazującego.
4. Obowiązkiem sądu jest jedynie weryfikowanie, czy okoliczności ujawnione przez wnioskodawcę są faktami dającymi się potwierdzić dowodami spełniającymi wymogi procesowe, a nie dociekanie, czy polegają na prawdzie, hipotezy, sugestie lub domysły wnioskodawcy w kwestii istnienia określonych faktów.

Wskazane wyżej motywy uzasadniają rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie.

kc